

Kunstzinnige vochtkringen

Sommige kunst maakt nieuwsgierig naar de kopers ervan. Vandaag de lekkage op bestelling van Lizan Freijzen aangeschaft door Inge en Tom Croes. Tekst Marlies Dinjens
Beeld Joost van den Broek

Een vriend van Tom Croes (51) schrok toen hij de trap oplep om het nieuwe kunstwerk te bekijken. Op het plafond en de muren zat een enorme vochtvlek van wel twee bij twee meter. Moest hij daar iets van zeggen? 'Hij realiseerde zich helemaal niet dat die bruine plek zelf de aanwinst was', zegt Croes, aan de keukentafel van zijn woonboerderij in Schelluinen. Hij vindt de verwarring over deze kunstzinnige vochtplekken, gemaakt door kunstenaar Lizan Freijzen, daarom ook 'humoristisch'. Ooit ontstaan in een huis in Rotterdam, daar met camera vastgelegd door Freijzen en getransformeerd tot kunst voor aan de muur.

Zo op het oog is niet te zien dat de grote bruine vlek geen echte

rotting van de muren is. Tom kreeg het werk cadeau voor zijn vijftigste verjaardag van zijn vrouw Inge - hoe duur het is, wil zij daarom niet zeggen.

Ze kennen elkaar van de kunstacademie in Rotterdam; Tom werkt als fotograaf en Inge (46) is grafisch ontwerpster.

De vochtplekken doen Tom denken aan die tijd op de academie. Hij had toen in de kelder van zijn huis een doka, waar hij foto's ontwikkelde. 'Ik liet die bakken met sloeistoffen soms te lang staan en dan ontstonden daar heel bijzondere schimmelculturen in'.

Ook Freijzen kent hij van de kunstacademie. Na jaren kwam hij haar weer op het spoor, toen een opdrachtgever hem vroeg om een portret van Freijzen te maken in haar atelier. 'Ik kwam daar binnen en zag die grote vochtvlekken. Dat was echt overweldigend. Ik wilde alles zien'.

Tom vindt het bijzonder hoe de vormen uit zichzelf ontstaan door de loop van de natuur. Zou hij een echte vochtplek in huis dan ook waarderen en als kunstwerk omarmen? 'Dat denk ik niet. Het is

natuurlijk eigenlijk een ding dat je helemaal niet in huis wilt hebben. Een echte schimmelvlek zou ik waarschijnlijk meteen overschilderen'.

Freijzen kwam zelf langs om de maten van de boeg hal op te nemen en te inventariseren welke vlek uit haar imposante fotoarchief het meest geschikt was op die plek. Dat gaat veel verder dan alleen het opmeten van de ruimte, beklemtoont Tom. 'Ze maakt werken en installaties voor een bepaalde locatie door echt een compositie te maken van de vochtplekken; ze vergroot en verkleint ze, en stelt ze samen tot er een - voor haar gevoel - mooi kunstwerk ontstaat', zegt Tom. Het zal niet voor iedere locatie geschikt zijn. 'Hier past het erg goed. Ik denk niet dat het in een klein flatje tot zijn recht zou komen'.

De vochtplek is niet alleen te zien in de hal, maar ook vanaf boven aan de trap of vanuit de werk-kamer van Tom. 'Het is echt onderdeel geworden van het huis; net zoals de nieuwe vloeren en het smeedwerk. Ik denk ook niet dat ik het bij een verhuizing mee zal nemen'.

Een echte filosofische gedachte hebben Tom en Inge niet bij het kunstwerk. Geen overpeinzingen, zoals Freijzen die heeft over het verval of de loop van de natuur. 'Dat is ook niet hoe wij naar kunst kijken. Het moet je direct aanspreken en raken', zegt Tom. 'Het roept bij mij verbazing op. Dat je met simpele, bekende dingen zo iets moois kunt maken.'

Lizan Freijzen

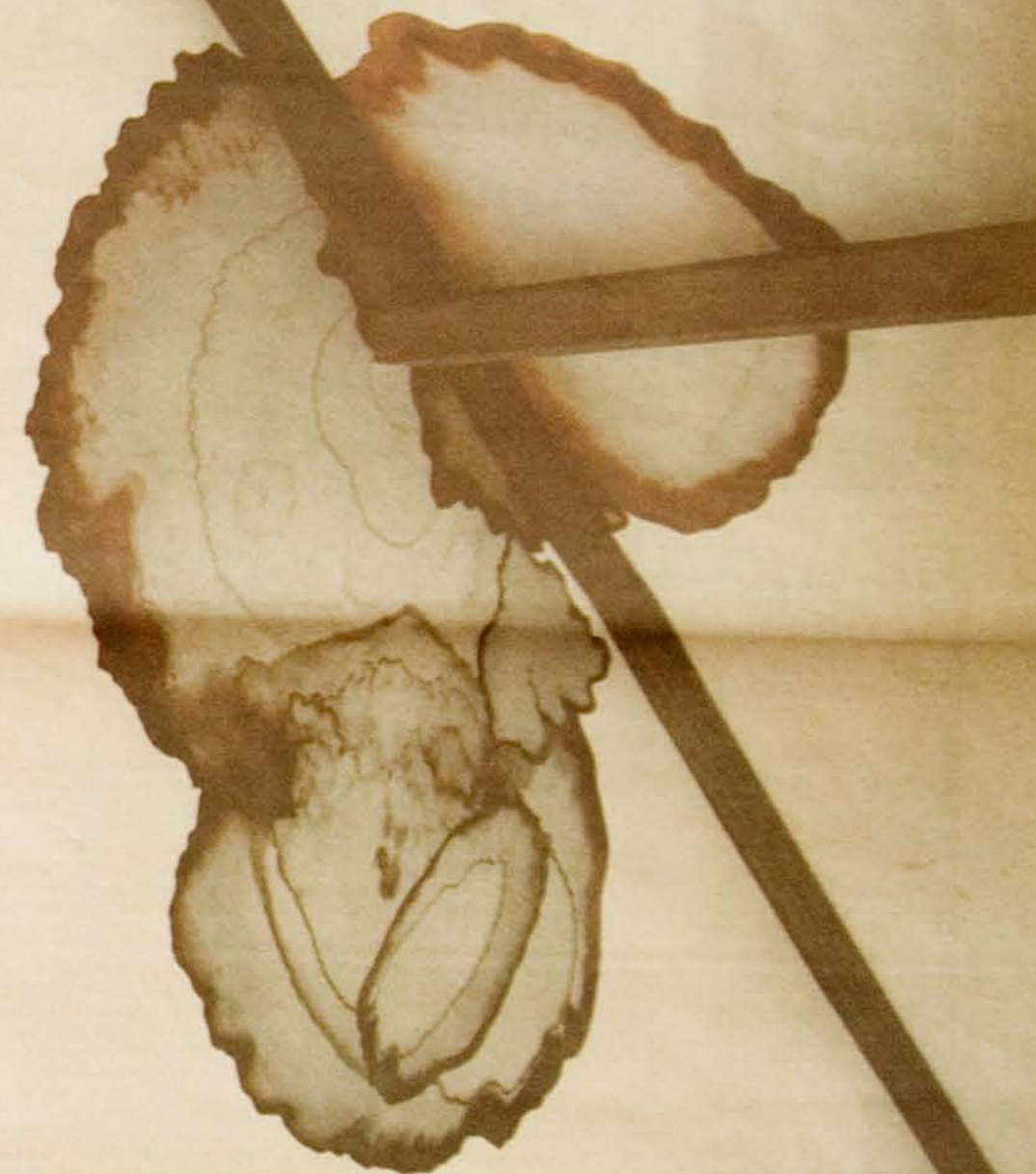
Lizan Freijzen (48) bouwde in de afgelopen jaren een imposant fotoarchief op met allerhande vochtvlekken. Ze stroopte er tientallen huizen voor af: van kraakpand tot chique villa. Freijzen keek boven de keukenkastjes, achter gordijnen en onder het lozebed van huizen in haar Rotterdamse wijk Kralingen Crooswijk.

Vlekken spelen een belangrijke rol in haar werk. Die fascinatie ontstond tijdens vakanties in haar vroege jeugd. Angstig tuurde ze in het bovenste stapelbed naar spinnen op het plafond. Ik zag er toen nog niet de schoonheid van in. Dat kwam later, toen Freijzen een duidelijkere visie over haar kunst ontwikkelde. 'De vochtplekken die ik later ben gaan verzamelen, belichamen voor mij tal van verhalen, over gebouwen, relaties en de werking van de tijd. Water maakt geen onderscheid en komt overal'.

Freijzen maakte installaties met vochtplekken voor verschillende openbare gebouwen en exposeerde in diverse galeries. De lekkages en vochtplekken van Freijzen zijn ook te huur via 'Het Nieuwe Huren', een serie projecten die het idee van de kunstuit-leen verbreden tot 'te huren ervaringen'.

De 'lekkage op bestelling' is in verschillende gedaanten te huur. Gekozen kan worden uit 'eenvoudige', 'complexe' en 'monumentale' lekkages. De bedragen lopen uiteen van 500 tot 1.850 euro. Een lekkage wordt gehuurd voor de duur van een jaar. Daarna kan de overeenkomst worden verlengd of de lekkage worden aangekocht.

www.hetnieuwehuren.com

Tom Croes en zijn vrouw Inge met de 'vochtplek'.